

ТЕЛЕГРАММА НАРКОМА ИНОСТРАННЫХ ДЕЛ СССР В. М. МОЛОТОВА ПОЛНОМОЧНОМУ ПРЕДСТАВИТЕЛЮ СССР В ВЕЛИКОБРИТАНИИ И. М. МАЙСКОМУ

21 февраля 1940 г.

По вопросу о Финляндии и Швеции с Норвегией, затронутому в Вашей беседе с Батлером [Butler], можете сообщить Батлеру следующее о позиции Советского правительства:

1) Никаких претензий к Швеции и Норвегии Советское правительство не имеет. Заявление Батлера об опасности, якобы угрожающей этим странам от СССР, ни на чем не основано, не хочет трогать ни Швеции, ни Норвегии, если они сами не вступят в войну на стороне Финляндии формально или фактически. Другое дело, если шведы или норвежцы нарушат свой нейтралитет и вступят в войну. В этом случае СССР вынужден будет тоже выступить с оружием в руках. Это относится не только к Швеции и Норвегии, но и ко всякому другому государству, которое решится нарушить свой нейтралитет в отношении Советского Союза, защищающего безопасность Ленинграда.

2) Советский Союз не возражает против переговоров и соглашения с правительством Рюти [Ryti]-Таннера. Но как нам известно из некоторых источников, это правительство не хочет понять, что после открытия военных действий и после того, как пролита кровь не по нашей вине, ситуация изменилась коренным образом. Рюти и Таннер не понимают, что условия Советского правительства, изложенные в переговорах с Таннером и Паасикиви во имя избежания войны, уже недостаточны после того, как военные действия открылись и кровь обильно пролита. Для Советского правительства стало теперь совершенно ясно, что Финляндия была и остается готовым плацдармом для нападения на Ленинград. Поэтому СССР не может удовлетвориться теми гарантиями безопасности Ленинграда, о которых говорилось до начала военных действий, ввиду чего СССР вынужден требовать новых дополнительных гарантий безопасности Ленинграда. Наши военные требуют не только получения в аренду полуострова Ханко с прилегающими островами, но и получения всего Карельского перешейка, включая линию Выборг — Сартаваллы [Sortavala] — северное побережье Ладожского озера. Наши военные считают, что эти условия являются единственно реальной минимальной гарантией безопасности Ленинграда. Этого требуют наши военные, и это поддерживает наше правительство целиком и полностью. Вероятнее всего, что в случае дальнейшего продления военных действий эти условия окажутся также недостаточными. Понятно, что не может быть и речи о какой-либо территориальной компенсации со стороны СССР. Понятно также, что в случае принятия теперь же правительством Рюти-Таннера этих условий Советского правительства советские войска будут эвакуированы из района Петсамо. Советское правительство ценит посредничество Английского правительства, но Советское правительство во избежание недоразумений хотело бы предупредить Английское правительство, что оно пойдет на переговоры и соглашение с правительством Рюти-Таннера лишь в случае принятия им изложенных условий гарантий безопасности Ленинграда.

Молотов

АВП РФ, ф. 059, оп. 1, п. 326, д. 2238, л. 44—53.

Источник: Министерство Иностранных Дел Российской Федерации. Документы внешней политики. 1940—22 июня 1941. XXIII:1. № 49. Москва: Междунар. отношения, 1995.

[*]Р.А. Батлер, парламентский заместитель государственного секретаря по иностранным делам с 1938 г.

THE TELEGRAM OF THE PEOPLE'S COMMISSAR OF FOREIGN AFFAIRS OF THE USSR OF V. M. MOLOTOV TO THE PLENIPOTENTIARY OF THE USSR IN GREAT BRITAIN I. M. MAISKY

On February 21, 1940.

About the question of Finland and Sweden with Norway, raised in your conversation with Butler, you can report to Butler [*] the following about the position of the Soviet government:

1) Against Sweden and Norway the Soviet government has no claims. Butler's statement about the danger allegedly menacing these countries from the USSR is all but groundless, it does not want to touch neither Sweden, nor Norway unless they do not enter war on the side of Finland formally or actually. Another matter is, if the Swedes or Norwegians break their neutrality and enter the war. In this case the USSR will be compelled to come out with weapons in hand. This applies not only to Sweden and Norway, but also to any other state which decides to break her neutrality concerning the Soviet Union in the matter of protecting safety of Leningrad.

2) The Soviet Union does not object to negotiations and an agreement with Ryti-Tanner government. But as it is known to you from some sources, this government does not want to understand that after opening of hostilities and after blood is shed without our fault, the situation has changed radically. Ryti and Tanner do not understand that the conditions of the Soviet government stated in negotiations with Tanner and Paasikivi for the sake of avoidance of war, are not any more sufficient after hostilities opened and blood has abundantly been spilled. Now it has become absolutely clear for the Soviet government that Finland was and remains the ready base for attack on Leningrad. Therefore, the USSR cannot be satisfied with those guarantees of the safety of Leningrad that were discussed prior to the beginning of hostilities; in view of that, the USSR is compelled to demand new additional guarantees of the safety of Leningrad. Our soldiers demand not only take the peninsula of Hanko with adjacent islands on lease, but also taking a hold over all Karelian Isthmus, including the Vyborg—Sartavalla [Sortavala] line — the northern coast of Lake Ladoga. Our military considers that these conditions are only a real minimum guarantee of the safety of Leningrad. It is demanded by our military, and this is what our government supports entirely. It is most likely that in case of further prolongation of hostilities these conditions will also turn out to be insufficient. It is clear that there can be no talks about any territorial compensation from the USSR. It is clear also that in case of approval, now by the Ryti-Tanner government, of the conditions of the Soviet government, the Soviet troops will be evacuated from Petsamo region. The Soviet government appreciates mediation of the English government but in order to avoid any misunderstanding the Soviet government warns the English government that it will agree to negotiations and to an agreement with Ryti-Tanner government only in the case of its acceptance of the stated conditions for the guarantees of the safety of Leningrad.

MOLOTOV

АВП РФ, ф. 059, оп. 1, п. 326, д. 2238, л. 44—53.

Source: Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation. Documents of foreign policy. 1940 — on June 22 1941. XXIII:1. No. 49. Moscow: Mezhdunar. otnosheniya, 1995.

[*] R.A. Butler, Parliamentary Under-Secretary of State for Foreign Affairs since 1938

SNTL:N ULKOASIAIN KANSANKOMISSAARI V.M. MOLOTOVIN SÄHKÖSANOMA SNTL:N TÄYSIVALTAISALLE EDUSTAJALLE I.M. MAISKILLE ISOSSA-BRITANNIASSA

21. helmikuuta 1940.

Suomea ja Ruotsia sekä Norjaa koskevasta kysymyksestä, joka nousi esille keskustelussanne Butlerin kanssa, voitte kertoa Butlerille seuraavaa neuvostohallituksen asennoitumisesta:

1) Ruotsia ja Norjaa vastaan neuvostohallituksella ei ole vaatimuksia. Butlerin lausuma SNTL:n väitetystä uhasta näitä maita kohtaan on täysin perusteeton, se ei halua kajota Ruotsiin eikä Norjaan, elleivät ne ryhdy sotimaan Suomen puolella joko muodollisesti tai tosiasiallisesti. Toinen asia on, jos ruotsalaiset tai norjalaiset päättävät rikkoa puolueettomuutensa ja tulevat liittymään sotaan. Siinä tapauksessa SNTL on pakotettu nousemaan vastaan ase kädessä. Tämä ei koske vain Ruotsia ja Norjaa vaan myös mitä muuta valtiota tahansa, joka päättää rikkoa puolueettomuutensa Neuvostoliiton suhteen Leningradin turvallisuutta koskevassa asiassa.

2) Neuvostoliitto ei vastusta neuvotteluja ja sopimuksen tekoa Ryti-Tannerin hallituksen kanssa. Mutta kuten muista lähteistä tiedätte, tämä hallitus ei halua ymmärtää, että vihollisuuksien puhjettua ja kun verta on vuodatettu ilman meidän syytämme, tilanne on radikaalisti muuttunut. Ryti ja Tanner eivät ymmärrä, että ne ehdot, jotka neuvostohallitus ilmoitti neuvotteluissa Tannerin ja Paasikiven kanssa sodan välttämiseksi, eivät ole enää riittäviä sen jälkeen, kun vihollisuudet ovat alkaneet ja verta on vuodatettu runsaasti. Nyt on neuvostohallitukselle tullut ehdottoman kirikkaaksi, että Suomi on ja tulee olemaan valmistelualue Leningradiin hyökkäystä varten. Siksi SNTL ei voi tyytyä niihin Leningradin turvallisuustakuihin, joista keskusteltiin ennen vihollisuuksien alkamista; sitä silmälläpitäen SNTL on pakotettu vaatimaan lisävakuuksia Leningradin turvallisuustakuiksi. Sotilaamme eivät vaadi Hangon niemimaan ja lähisaarien vuokraamista vaan koko Karjalan kannaksen haltuunottoa linjalle Viipuri-Sortavala-Laatokan pohjoisrannikko. Sotilaamme pitävät näitä tosiasiallisina minimimitakuina Leningradin turvallisuudelle. Sitä sotilaamme vaativat ja sitä hallituksemme tukee täysin. On myös todennäköistä, että vihollisuuksien pitkittyessä myöskin nämä ehdot osoittautuvat olevan riittämättömiä. On selvää, että ei voi olla puhettakaan mistään SNTL:n aluekompensaatiosta. On myös selvä, että jos neuvostohallituksen ehdot hyväksytään – nyt siis Ryti-Tannerin hallituksen puolelta, neuvostojoukot evakuoidaan Petsamon alueelta. Neuvostohallitus pitää arvossa Englannin hallituksen välitystä, mutta kaikenlaisten väärinkäsitysten välttämiseksi neuvostohallitus varottaa Englannin hallitusta siitä, että se suostuu neuvotteluihin ja sopimukseen Ryti-Tannerin hallituksen kanssa vain siinä tapauksessa, että se hyväksyy nyt esitetyt Leningradin turvallisuustakuiden ehdot.

MOLOTOV

АВП РФ, ф. 059, оп. 1, п. 326, д. 2238, л. 44—53.

Lähde: Venäjän Federaation ulkoministeriö. Ulkopolitiikan dokumentteja. 1940 — 22. kesäkuuta 1941. XXIII:1. No. 49. Moskova: Mezhdunar. otnoshenija, 1995.

[*] R.A.Butler, parlamentaarinen ulkoasioiden alivaltiosihteeri vuodesta 1938.